

Temps era temps

Quaranta anys d'ajuntaments al Delta

Potser la data va passar sense gaires magnificències: el passat 23 de juny va fer quaranta anys del naixement de l'Ajuntament de Sant Jaume d'Enveja amb els Muntells com a EMD. Un any abans havia estat Deltebre, per la suma de la Cava i Jesús i Maria; i un any després seria Camarles amb els Lligallos del Gànguï i del Roig. L'Aldea (1983) i l'Ampolla (1989) completarien el mapa de nous municipis ebrencs.

Josep Bayerri Raga,
periodista

Era una necessitat desitjada des de feia molt de temps: superar la irracionalitat de pobles totalment consolidats depenent d'un ajuntament situat a notable distància i amb unes característiques socials i econòmiques substancialment diferents. El procés històric de creació d'ajuntaments venia des de feia gairebé nou segles però no s'havia completat: restava el Delta.

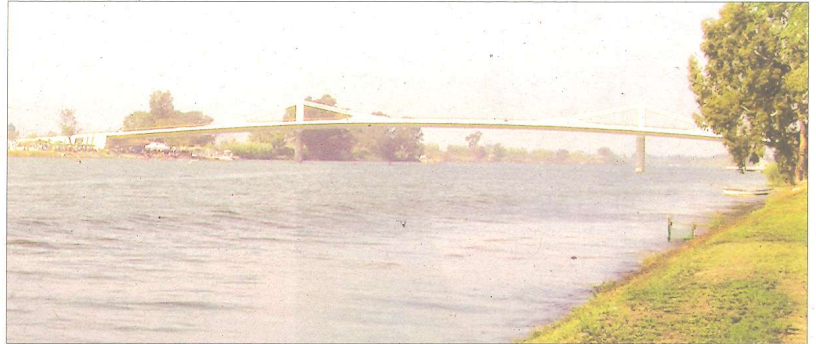
Quan Ramon Berenguer IV va forçar els sarraïns de Tortosa (1149), va atorgar una carta de poblament per crear un únic municipi el terme general del qual abastava des de la 'Roca Folletera', per sobre de Benifallet, fins a la mar i des del coll de Balaguer al riu Sénia. Aquest extens territori correspon a la totalitat del que avui són comarques del Baix Ebre i Montsià amb 26 ajuntaments, 5 EMDs i altres 12 petites poblacions considerades barris rurals, tot i que en algun cas, com el de les Ventalles, barri d'Ulldecona, té el seu origen (1257) abans que el municipi del qual forma part.

Els primers a crear-se i que van obtenir cartes de poblament pròpies foren Ulldecona 1274 i Amposta 1282, després d'una centúria depenent de la jurisdicció feudal de l'Orde Hospitaler com a comanda d'Ulldecona (1178) dins la qual hi havia la Castellania d'Amposta. Segregats d'Ulldecona al llarg dels segles van anar naixent la Sénia (1449), Godall, Freginals (1844) i Alcanar, del qual anys després (1838) es segregaria la Ràpita. El Mas de Barberans se separà directament del terme de Tortosa, com la Galera (1320) i d'aquesta al segle XIX Santa Bàrbara (1828) i Masdenverge (1857).

Pel que fa al Baix Ebre, entre 1237 i 1291 s'atorgaren cartes de poblament a Alfara, Benifallet (Costumà i Cardó), Paüls i especialment el Pere-

lló (1294) com a població més important quant a habitants i extensió del seu terme. Tots però es creaven a *Fur i Costums* de Tortosa, que era el seu referent legal i institucional. Molts anys després naixeria el municipi de Xerta (1628) i d'ell el d'Aldover; Roquetes se separava de Tortosa (1850) i l'Ametlla de Mar (1891) en aquest cas del Perelló.

Les segregacions sovint anaven acompanyades de litigis amb els municipis dels quals s'independitzaven i en alguns casos amb contenciosos quant als límits dels seus termes. Tortosa va tenir un llarg procés amb el Perelló per la titularitat de l'antic poble de Fullola, les restes del qual ara en procés accelerat de desaparició, i per la bassa del Goleró. Més conflictiu fou el procés de segregació de la Cava i després Jesús i Maria. Feia temps que els habitants d'aquestes pedanies tortosines maldeven per separar-se denunciant l'abandonament de l'ajuntament, la manca de serveis i el centralisme que els obligava a desplaçar-se per realitzar qualsevol tràmit administratiu. A finals dels cinquanta es constituí la Junta de Segregació de la qual formaven part persones molt significatives de la vida local i entre elles dirigents polítics del sistema mateix. El secretari de la Junta, Joan Ventura Piñol, ho explica a bastament (*Deltebre. Història d'un poble i de la lluita pels seus drets* Ed. Cosetania, 2014). El gener del 1961, el nou alcalde de Tortosa, Joaquim Fabra Grifoll, va visitar la Cava i fou rebut amb mostres de rebuig i escridassades per part d'una gran multitud. L'Ajuntament de Tortosa i els sectors dominants de la ciutat es van oposar sempre a la segregació i el procés acaba als Tribunals. L'arribada de la democràcia i en especial el paper del governador de Tarragona, Francesc Robert Graupera, facilità que els pobles del Delta arribessin a ser reconeguts com a municipis independents. Una cosa pareguda va passar a l'Ampolla, on hagué de ser el Tribunal Suprem el

Deltebre i Sant Jaume d'Enveja, units pel pont del Passador, sumen més de 15.000 habitants. Fins fa 40 anys eren barris de Tortosa a 30 quilòmetres.

que resolgués la demanda de segregació. Alguns encara recorden la pancarta que van penjar a l'entrada del Perelló". Avui, tot això és ja no més història. ■

Aquell moment que no arriba mai sempre arriba.

El teu Audi Q2 design edition per 240 €/mes*.

It's Audi Time, de l'1 al 29 d'agost.

Tota espera té la seva recompensa. I l'espera pel teu Audi Q2 té la millor. Perquè ara el tens amb unes condicions increïbles i tots els serveis inclosos. Vine a Merkamotor Tortosa i troba l'oferta que demostra que a la vida tot arriba, i que no hi ha res com quan el que arriba és un Audi Q2.

Merkamotor Tortosa
Ctra. C42, km 10
43500 Tortosa
Tel. 977 44 85 77

Audi Q2 design edition 1.6 TDI 85 kW (116 CV) 6 vel. Emisio CO₂ (g/km): 120. Consum mitjà (l/100 km): 4,6.

*Oferta Audi Financial Services calculada per a un Audi Q2 design edition 1.6 TDI 85 kW (116 CV) 6 vel. amb un contracte de Renting a 36 mesos (45.000 km totals, abonant una entrada de 4.443 € a través de Volkswagen Renting S.A.). La quota d'entrada no inclouen IVA. Inclou tots els serveis en Xarxa Oficial Audi de manteniment i desgast, garantia (treipatit 6/guarie), assegurança a tot risc sense franquícia i assistència en viatge durant el període contractual. Canvi de pneumàtics no inclòs. Per a altres versions i equipaments, consulta el seu Concessionari Oficial Audi. Oferta vàlida per a vehicles matriculats fins al 29/08/2018. Audi Financial Services és una marca comercialitzada per Volkswagen Renting S.A. El model visualitzat no correspon a l'oferta.